

עקב (468)

להיכנס לארץ ישראל קשורה לקדושתה היתרה של ארץ ישראל וקיום מצוות התלויות בארץ, ולא לאכילת הפירות. וכך מובא בטור (אורח חיים סימן רח) בשם רבינו יונה: ויש אומרים 'ונאכל מפריה ונשבע מטובה'. ואין לאומרו, שאין לחמוד הארץ בשביל פריה וטובה, אלא לקיים מצות התלויות בה. אך ראשונים אחרים חולקים. הטור שם, לאחר הדברים הנ"ל, מוסיף, שאביו הרא"ש כן היה אומר נוסח זה. ולגבי שאלת הראשונים (מדוע אנו אומרים ונאכל מפריה ונשבע מטובה, כשלא זו מטרת העליה לארץ ישראל), מבאר הב"ח, שאין שום תמיהה על הנוסח, כי מחמת קדושת ארץ ישראל, אכן יש מעלה וקדושה גם בעצם האכילה מפירותיה, ואם כן מובן היטב הנוסח: לאכול מפריה ולשבע מטובה. ונמצא לפי הב"ח חידוש, שעצם האכילה מפירות ארץ ישראל, מוסיפה קדושה. *המלקט*

פי אם ליראה את ה' אלוֹקֵיךָ (ח.ח)

רבי אלחנן וסרמן זצ"ל בספרו "קובץ מאמרים", מביא הגדרה חריפה מאד, וזה לשונו: יראת שמים אינה סתם תוספת מעלה באדם, אלא מי שיש בו יראת שמים הוא ראוי לתואר אדם, ומי שאין לו יראת שמים אינו אדם, זה שאמר שלמה המלך (קהלת יב, יג) "את האלקים ירא וכו' כי זה כל האדם", רק מי שאת "האלקים ירא", נקרא אדם, "כי זה כל האדם", אך מי שאין בו יראת שמים, גם אם יש לו תכונות ומעלות רבות, אינו קרוי אדם.

ספר "להתענג בתענוגים"

המאכלך מן פמך־אֶשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן עֲנֶתְךָ וּלְמַעַן נִסְתָּךְ לְהִיטֵבְךָ בְּאַתְרֶיךָ (טו.ח)

לכאורה קשה פירוש סוף הפסוק שנקט "לְהִיטֵבְךָ בְּאַתְרֶיךָ", וכי היכן ראינו כי היה להם טובה באחרית הימים ע"י אכילת המן. ונראה לפרש בעזה"י על פי דברי בעל הטורים בפרשת בשלח (טז, כד) על הפסוק "ורִימָה לֹא הִיְתָה בּוֹ" (במז), וזה לשונו: ורימה ב' במסורה. דין ואידך "ורִימָה תִּכְסֶּה עֲלֵיהֶם" (איוב כא, כו) לומר לך שאין הרימה שולטת במתים בשבת, ואין רימה שולטת באוכלי המן כדאיתא בהמוכר את הספינה (בבא בתרא עג, ב) עכ"ל. נמצא כי לאוכלי המן היה להם טובה באחרית ימיהם, היינו בעת מיתתם, טובה גדולה, מה שלא היה אצל האחרים, ואלו שאכלו המן לא שלטה אצלם הרימה אחר מיתתם. ומעתה י"ל דזהו פירוש הכתוב "המאכלך מן פמך־אֶשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֲבֹתֶיךָ", שאבותיהם לא ידעו סגולה להנצל מן הרימה, להיטיבך באחריתך, כי על ידי המן הוטב להם באחריתם להנצל מן הרימה וק"ל.

ספר "המאור שבתורה"

לֹא יִהְיֶה כָּךְ עֶקֶר וְעֶקְרָה (ז.י)

כתב בעל הטורים: "לֹא יִהְיֶה כָּךְ עֶקֶר וְעֶקְרָה" בגימטריא "בדברי התורה". כלומר, ישנה עקרות בדברי תורה, אדם שאינו מחדש חידושי תורה, והתורה מבטיחה ש"לֹא יִהְיֶה כָּךְ עֶקֶר וְעֶקְרָה", כלומר לא יהיה מי שלא יחדש בתורה.

ובספר "ראשית חכמה" (שער הקדושה פ"ד) כתוב, שכשם שמחויב האדם לפרות ולרבות במין הגשמי, כך צריך שיפריה וירבה במין הרוחני. והמגלה עמוקות (סוף פרשת וילך) כתב: המצוה הראשונה בתורה היא "פרו ורבו", והמצוה האחרונה היא "כתיבת ספר תורה". יש להוסיף את הראשון לאחרון ואת האחרון לראשון, ולהבין שמצוה לפרות ולרבות גם בדברי תורה.

ספר "ומתוך האור"

וְעֵנֶנְךָ וִירְעֶבְךָ וַיֹּאכְלֶךָ אֶת הָמֶן (ג.ח)

יש מדרש פליאה, שזו לשונו ו"ויענך וירעבך ויאכילך את המן, מכאן שמדליקים נרות בשבת. והדברים תמוהים, מה עניין זה לזה? ראיתי בשם החיד"א מובא בספר "בית יעקב" שמבאר כך: ראינו לעיל על פי הגמ', יומא שאחת הסיבות שאכילת המן מוגדרת כ"עינוי" ו"ויענך וירעבך ויאכילך את המן", היא שלא ראו את אשר אכלו. ומכאן למדים, שאדם שאינו רואה את אשר הוא אוכל, נחשב "מתענה"; ולכן, האוכל בחושך בלי לראות את מאכלו, יש בכך משום "עינוי". וממילא, בשבת, שנאמר בה "וקראת לשבת עונג", ואנו מקיימים עונג זה על ידי אכילה ושתייה, יש להדליק אור, כדי שיקיים עונג ולא יהיה בגדר עינוי. וזהו שנאמר, "ויענך וירעבך ויאכילך את המן", מכאן שמדליקים נרות בשבת; על ידי כך שאכילת המן מוגדרת בתורה כ"עינוי", אנו למדים שבאכילה ללא ראייה יש משום עינוי, ולפיכך מצווה להדליק נרות שבת כדי לקיים וקראת לשבת עונג ללא עינוי.

אֶרֶץ חֹטֵה וְשֹׁעֵרָה וְגִפְן וְתֵאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וְדִבְשׁ (ח.ח)

פסוק זה מונה את שבעת המינים שהשתבחה בהם ארץ ישראל. כידוע, מפאת חשיבותם של מינים אלה, אנו מברכים עליהם ברכה מיוחדת, ברכה מעין שלוש. והנה, בברכה זו אנו מדגישים בין היתר את המעלה של אכילת פירות בארץ ישראל, שהרי אנו אומרים "והעלנו לתוכה, ושמחנו בבניינה, ונאכל מפריה, ונשבע מטובה, ונברך עליה בקדושה ובטהרה". כלומר, אנו מבקשים מהקב"ה להעלותנו לארץ ישראל ולשמוח בבניינה, לאכול מפירותיה ולשבע מטובה. יש מהראשונים שתמהו על נוסח זה, ואף פסקו שלא לאומרו; כי הסיבה לשאיפה

וְאֶתְּפֹשׁ בְּשָׁנִי הַלַּחַת וְאֶשְׁלַח מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאֶשְׁכְּרֵם לְעֵינַיִכֶם (ט. יז)

מצינו במדרש, שאע"פ שכל האותיות פרחו מן הלוחות ולא נשארו אלא שברי לוחות, הרי הדיבור "זכור את יום השבת לקדשו" נשאר שלם. ובוה יש לפרש מה שאומרים בתפלת שחרית של שבת "ושני לוחות אבנים הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת", "הוריד" הוא מלשון רדידה ושכירה ששיבר הלוחות, אך מ"מ וכתוב בהם שמירת שבת, שהדיבור זכור את יום השבת לקדשו נשאר גם לאחר שבירת הלוחות. **ספר "מטעמי שולחן שבת"**

וְאֵת חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם אֶת הָעֶגְלָה לְקַחְתִּי וְאֶשְׂרֹף אֹתוֹ בָּאֵשׁ (ט. כא)

מלשון הכתוב משמע שלא רק את "העגל" שרף משה באש אלא גם "וְאֵת חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם" רמזה התורה כי במעשהו של משה רבינו, הוא ביער לא רק את העגל, אלא גם את כח הרע שנברא ממנו. כי הרי בכל מעשה מצוה שעושה האדם וכן להיפך מכל מעשה עבירה, נברא מלאך. ממעשה טוב נוצר מלאך קדוש וממעשה עבירה נברא מלאך משחית. נמצא שהמצוות והעבירות הן מציאות רוחנית, ועל השב בתשובה להזדכך עד שיבטל כליל את המלאך המשחית שנברא מכח מעשיו. על כך אמר משה רבינו "וְאֵת חֲטָאתְכֶם... לְקַחְתִּי וְאֶשְׂרֹף", גם כח הרע שנברא ממעשיהם, ביטלתי ושרפתי. **ספר "טללי אורות" בשם אור החיים הקדוש**

מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית הַשָּׁנָה (יא. יב)

ה"ישמח משה מקשה על הפסוק שלפנינו: מפני מה בתחילה כתבה התורה "השנה" ובסוף "שנה" ללא ה' ? יש לומר כי בראש השנה מבטיח כל אדם ואדם לעצמו שהשנה יתקדם ויצליח להשיג גדולות ונצורות. "זו תהיה השנה המוצלחת בחיי", הוא מהרהר, אולם כשמגיע אלול, והוא מוצא את עצמו עדיין מדשדש באותו מצב, כמו קודם, הוא מסכם בעצב: עוד שנה חלפה, שנה רגילה ככל השנים שקדמו לה" **ומתוך האור**

הַשְּׁמֵרוֹ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם (יא. טו)

המשגיח דיישיבת מיר ברכפלד שליט"א רגיל להביא מה שהיה מרגלא בפומיה של רבו הגה"צ רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל משגיח ישיבת לייקווד עד כמה רחוקים אנו מהבנת הפסוק לדעת מהם פתויי הלב, ממה צריך להזהר ולהשמר, מה שהתורה מזהירה אותנו "השמרו לכם" ! עוסקים בכל הענינים הטובים ואת העיקר הגדול והנורא עוזבים לאנחות, עד שאיננו מבינים את הפסוקים "ומלתם את ערלת לבבכם", יש לכל לב ערלה שצריך למול, עליו אומר רש"י "אוטם הלב וכיסויו" נשאל את עצמנו: איפה הערלה, מיהו המוהל שימול ערלה זו ? על כך אנו מתחננים כל יום בסוף התפלה: הוא יפתח לבנו בתורתו וישים בלבנו אהבתו ויראתו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, יתכן שאדם זוכה ללב פתוח בתורה

וזכה באהבת השי"ת ויראתו, ויחד עם זה צריך להתחנן שיזכה לעשות רצונו בלבב שלם, כי אם יש לו נגיעה אחת כל תוקף גדולתו עלול לרדת לטמיון, עד שיהיה בחינת ניגע לריק ונלד לבהלה. **ספר "לחנך עליון"**

הלכה: להשלים מאה ברכות בשבת

ירבה בשבת בפירות ומגדים ומיני ריח, כדי להשלים מנין מאה ברכות. וגם הנשים צריכות להשלים מאה ברכות, ולכן אם אינן יכולות להשלים מאה ברכות בברכת הפירות, תתפללנה גם תפלת מנחה. אחר ברכת המזון יש נוהגים לחזור ולברך ברכת הריח. ונראה שזהו כשהסירו מעל השלחן עצי הבשמים אחר שבירך עליהם לפני הקידוש, וחזרו והביאום לפניו אחר ברכת המזון. אבל אם היו מונחים כל הזמן על השלחן לפניו, אין לחזור ולברך עליהם אחר ברכת המזון, מכיון שלא הסיח דעתו מהם. **ספר "ילקוט יוסף שבת"**

פתגם: כשיש אמונה אין פחד. פתגם חסידי

חקירה: קניין לשניים: מקנה לכל אחד חצי, או שמקנה לכל אחד הכל, וממילא צריכים לחלק ביניהם (קובץ שיעורים ב"ב תקא)

סיפור: שלום שלום לרחוק
הגאון מלבי"ם הגיע לעיר אחת, והיו בני העיר נדחפים זה בזה, כדי ללחוץ ידו לשלום. אמר להם הגאון: אל לכם להידחק זה בזה, כי יכולים אתם ליתן לי שלום גם באמירה מרחוק ולא דוקא בלחיצת יד, כמו שנאמר: בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב. היינו הך אם נותנים שלום מקרוב על ידי לחיצת יד, או מרחוק על ידי ניב שפתים. **ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קמ)**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה: בנימין בן אסתר, יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמנונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוון אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג הגון:** שרה זסון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליזנטין מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** אלגריין שמחה בת אמילי, רינה בת רחל קלוד שלמה בן זירמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'יזיל יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'יזיל, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר, ראובן בן איזא, יהודה יוסף בן רחל.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollet-aixlesbains.fr